

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2006:B5

Häggesta gård, restaurering av mejeri

- länsstyrelsens projekt för restaurering av överloppsbyggnader
av enklare typ 2005

Antikvarisk kontroll

Häggesta 1:1
Odensvi socken
Västmanlands län

Anna Ahlberg

**Häggesta gård, restaurering av mejeri
- länsstyrelsens projekt för restaurering av
överloppsbyggnader av enklare typ 2005**

Antikvarisk kontroll

Häggesta 1:1
Odensvi socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 050123

Anna Ahlberg

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlsgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@regionvastmanland.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2018.

Omslagsfoto: Mejeriet efter byggnadsvårdåtgärderna 2005.
Foto: Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Anna Ahlberg, Västmanlands läns museum.

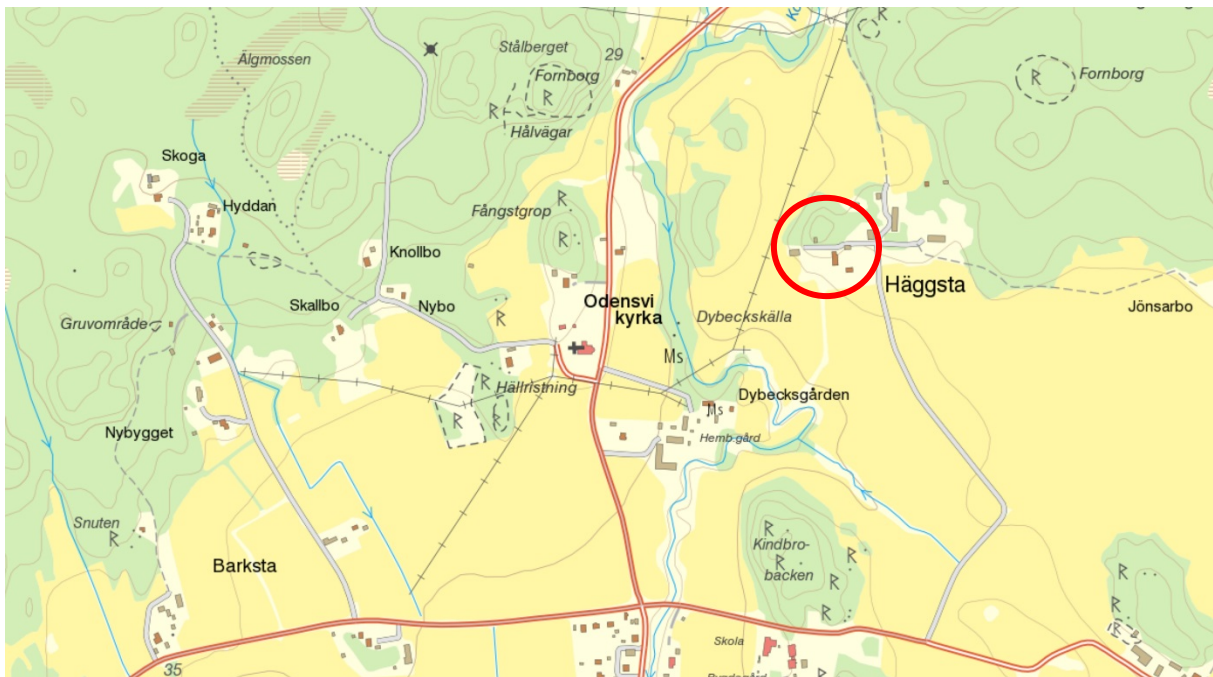
Kartor: © Lantmäteriet. Ärende nr i 2018/00086.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-87828-39-3

Inledning

Häggesta gård ligger på östra sidan av Kölstaåns dalgång, med utsikt mot Odensvi kyrka i Köpings kommun. En allékantad infart leder från sydost fram till denna större gård, med huvudbyggnad och två flyglar kring en representativt anlagd gårdsplan. Gårdens ekonomi- byggnader är i huvudsak lokaliserade öster om mangården. Mejeriet ligger däremot nära Kölstaåns sluttning väster om huvudbyggnaden. Häggesta gård ligger inom det större området Odensvi-Kölsta, avgränsat som kulturhistoriskt värdefullt i gällande kulturminnesvårdsprogram för Köpings kommun. Kölstaåns dalgång är även utpekats som värdefullt område i Länsstyrelsen bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården (1991:5, område 83–11).

Fastighetsägaren för Häggesta gård har under 2005 ansökt om bidrag för byggnadsvårdsåtgärder på gårdens gamla mejeri inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns projekt *Stöd till överlopsbyggnader av enklare typ*. Länsstyrelsen beviljade bidrag på 12 500 kr i beslut den 17 maj 2005, dnr 434-3074-05. För antikvarisk kontroll svarade Västmanlands läns museum genom byggnadsantikvarie Anna Ahlberg som även sammanställt föreliggande rapport.

Häggesta gård och området kring Odensvi kyrka.

Historik

Häggesta gård är en större gård med huvudbyggnad och två flyglar kring en representativt anlagd gårdsplan. En allé leder fram till gården. Anläggningen i vit locklistpanel kan dateras till 1700-talet, en flygel är dock uppförd 1844. I anslutning till huvudbyggnaden finns en större trädgårdsanläggning av traditionell typ. Gårdens ekonomi- byggnader är i huvudsakligen lokaliserade till brukningsmarkerna öster om mangården. Mejeriet ligger däremot i sluttningen väster om huvudbyggnaden, nära Kölstaån.

Mejeriet är en timrad och reveterad byggnad uppförd 1875. Byggnaden har spritputsade fasader, höga spröjsade fönsterbågar och ett sadeltak täckt med enkupigt i lertegel. Mejeriverksamheten pågick fram till 1900-talets början och idag är produktionsutrustningen är till stor del borta. Byggnaden har sedan länge inte varit i bruk och underhållet har blivit eftersatt. Under 1999 genomfördes lagningar av byggnadens östra putsade fasad. Lösa putspartier avlägsnades, liksom underliggande lerbruk och uttjänt spräckpanel. Ny panel sattes upp och lagningar med ler- och kalkbruk genomfördes. Under 2002 genomfördes reparationer på mejeriet. Västra skorstenen återställdes i brukbart skick och sex fönsterbågar renoverades. Bidrag har beviljats från Länsstyrelsen i Västmanlands län för dessa åtgärder. Åtgärder genomfördes även 2004, då norra taksprånget östra del målades, detta finansierades via bidrag från Länsstyrelsen.

Byggnadsvårdsåtgärder

Fastighetsägaren har beviljats bidrag för fortsatt lagning och målning med linoljefärg av norra taksprångets västra del. Hängrännor och stuprör har nytillverkats efter äldre modell och monterats i befintliga krokarna och svep. Justering och byte av trasiga takpannor har skett efter behov.

Resultat

Fastighetsägaren och antikvarisk kontrollant har haft underhandskontakt under arbetet. En slutbesiktning av byggnadsvårdsåtgärderna genomfördes av Västmanlands läns museum den 30 september 2005 och de ansökta åtgärderna är genomförda och godkända ur antikvariskt perspektiv.

Delar av det målade taksprånget och ny hängränna.

Det målade taksprånget och hängränna, delar av stupränna ses till höger.

Takfot och skarvning av ränna med nya krokar.

Nyttillverkade stuprör med skarpa vinklar

Detalj av stuprör med skarpa vinklar.

Utkastare med skarp vinkel.

Bildförteckning

Bild id.	Fotograf
vlm-kmvaa-2501	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2502	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2503	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2505	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2504	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2505	Anna Ahlberg
vlm-kmvaa-2505	Anna Ahlberg

Administrativa uppgifter

<i>Västmanlands läns museums dnr:</i>	VLM 050123
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	434-3074-05
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Häggesta 1:1
<i>Landskap:</i>	Västmanlands landskap
<i>Län:</i>	Västmanlands län
<i>Socken:</i>	Odensvi socken
<i>Kommun:</i>	Köpings kommun
<i>Ägare:</i>	Magnus Andersson Creutzgatan 3 112 44 STOCKHOLM
<i>Antikvarisk kontroll:</i>	Västmanlands läns museum Antikvarisk kontrollant Anna Ahlberg Västerås slott 722 11 VÄSTERÅS

– en del av Region Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@regionvastmanland.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-87828-39-3